

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 94
Tarih: 10 Haziran 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un Kimi Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Yasa Teklifi gerekçesi ile ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla dilerim. 10 Haziran 2010

Akın Birdal
Diyarbakır Milletvekili

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Saglık, Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Komisyonu			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	24 Haziran 2010	F. No: 2/720		
Md.Y.	Müdür	D.Bşk.	G.Sek.	Gen.Sek.
76	100	51	100	100
BAŞKAN				

GENEL GEREKÇE

Ulusal ve uluslararası yasal mevzuata göre, Devlet tutuklu ve hükümlülere sağlık hizmetleri vermekle ve gözaltına alınan noktadan infaz bitene kadar ortaya çıkan hastalıkların tedavisini üstlenmekle yükümlü olmasına karşın, uygulamada gerçekleşen sağlık hakkı ihlalleri, giderek yaşam hakkı ihlallerine dönüşmektedir.

Bunun çok çeşitli nedenleri vardır. Bunların başında, Adli Tıp Kurumunun yavaş işlemesi, başka hastanelerce verilmiş raporların dikkate alınmaması gibi nedenler gelmektedir.

Cezaevlerinde tedaviyi yürütecek sağlık donanımı yoktur. Hastaneye sevkler gecikerek yapılmasının yanı sıra adeta işkenceye dönüşmektedir.

Hasta hükümlülerin tedavisinin yapıldığı mahkum koğuşları gerekli hijyen koşullarına sahip değildir.

Hükümlülerin hastalığı ve tedavileri böylelikle ikinci bir ceza haline gelmektedir.

Oysa uluslar arası hukuk ve sözleşmeler hasta hakları açısından mahkum ya da özgür yurttaş ayrımı yapmamaktadır.

Konuyla ilgili uluslararası belgelerde şu ifadeler yer almaktadır:

– **İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, madde 25.1'e göre:**

"Herkesin kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyinme, konut ve tıbbî bakım hakkı vardır. Herkes işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ve kendi iradesi dışındaki koşullardan doğan geçim sıkıntısı durumunda güvenlik hakkına sahiptir."

– **Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi, madde 12/d:**

"Hastalık halinde her türlü sağlık hizmetinin ve bakımının sağlanması için gerekli şartların yaratılması"nı talep ediyor.

- Dünya Tabipler Birliđi Hasta Hakları Bildirgesi (1981):

"Her hastanın onurlu bir şekilde ölmeye hakkı" olduğunu belirtiyor.

- Avrupa'da Hasta Haklarının Geliştirilmesi Bildirgesi (Amsterdam, 1994)'nde de aynı talep řu şekilde dile getiriliyor:

"Hastalar yaşamlarının son döneminde insanca bakılıp, onurlu bir şekilde ölmeye hakkına sahiptirler".

Sorunların olabildiğince azalması için Ceza ve Güvenlik Tedbirleri İnfazı Hakkında Kanun'da değişiklik yapılmasını gerektiren ve yukarıda belirtilen etik gerekçelerden başka, pragmatik bir gerekçe de, cezalandırmanın temel amaçları arasında yer alan özel ve genel önleme nedenlerinin, ölümcül bir hasta için geçersiz olmasıdır.

İnsan haklarının gerektirdiklerini ölümcül bir hastalığa yakalanmış mahkûmlar için yerine getirmek ve onları insan onurunu zedeleyen bir duruma düşürmemek, bunları yerine getirenlerin insan olma bilincinin bir gereği; ayrıca, devlet denilen insansal-hukuksal kurumun en temel varlık nedeninin, yurttaşlarının insan haklarını kendileri talep etmeden korumak olduğu bilincinin de bir gereği olsa gerek.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1 Gerekçesi, Adli Tıp Kurumu çalışanlarının raporlara esas olan görüşleri, bilimsel veya akademik yeterlilikleri değil "kamu çalışanı" sıfatları esas alınarak diğer uzman raporlarından üstün kabul edilmektedir. Elbette bu kurumda çalışan birçok değerli uzman bulunmakla birlikte, bu temel kıstas raporların denetlenebilirliğini, tarafların uzman görüşüne başvuru haklarını, bağımsız ve alternatif raporlamayı ortadan kaldırmakta veya değersiz hale girmektedir.

Örneğin Yüksek Sağlık Şûrasında konuşulan idari "mesleki ve kamusal" kanaat oluşturma fonksiyonu Adli Tıp Kurumu için doğru veya gerekli bulunmamaktadır.

Bu nedenle Bilirkişi saptanmasında "bilimsel yeterlilik ve meslek odası üyeliği" aranmalıdır.

Madde 2 Gerekçesi, Infaz Kanunu m.16 ve Anayasa m.104 uygulamasında, üniversite hastaneleri raporları yeniden test edilmek üzere, Adli Tıp kurumuna gönderilmektedir. Adli Tıp Kurumu uzmanları üniversitelerin "bilimsel, akademik veya idari üstleri" değildir. Bu değişiklikle Adalet Bakanlığınca saptanan hastanelerin raporları da mahkumun tahliyesine esas olabilecektir.

Madde 3 Gerekçesi, Hasta mahkumlara ilişkin yazışmaların ve işlemlerin ivedilikle yapılması sonuçları açısından çok önemlidir. Yazışma ve bürokratik işleyişin yavaşlığından dolayı yaşanan üzücü olayların bir daha yaşanmaması için bu işlemlerin ivedilikle cezaevi yönetimi ve cumhuriyet savcılıklarınca yerine getirilmesi gerekmektedir.

Madde 4 Gerekçesi, Kocamış, yaşlı mahkumlar için yürürlükte olan bu ceza biçimi, yaş ve ceza sınırına bakılmaksızın hasta mahkumlar için de işletilebilmelidir.

Madde 5 Gerekçesi, Yürürlük maddesidir.

Madde 6 Gerekçesi, Yürütme maddesidir.

**5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile 5275 Sayılı Ceza ve
Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un Kimi Maddelerinin
Değiştirilmesine İlişkin Yasa Teklifi**

Madde 1- 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 64. maddesinin 1. fıkrasının sonuna aşağıdaki ibare eklenmiştir:

"Bilirkişilerin oluşturulmasında bilimsel yeterlilik esas alınır ve meslek odası üyesi olma şartı aranır."

Madde 2- 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. Maddesinin 3. fıkrası 1. cümlesindeki **"Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine"** ibaresi yasa metninden çıkarılmıştır.

Madde 3- 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. Maddesinin 3. fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir:

"Bu işlem ve yazışmaların gecikmeden ivedilikle yapılması ve sonuçlandırılması cezaevi yönetimi ve Cumhuriyet Başsavcılıklarının sorumluluğundadır."

Madde 4- 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 110. Maddesinin 3. fıkrasının aşağıdaki(a) bendi eklenmiş olup diğer bentler bu değişikliğe göre sıralanmıştır

"(a)- Hastalıklarının ölümcül evresi ya da cezaevi koşullarında tedavi edilemeyeceği yasada belirtilen sağlık kuruluşlarınca saptanmış olan mahkumların kalan cezalarının süresine bakılmaksızın"

Madde 5- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 6- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Dr. İrfan NEZİROĞLU
Kanunlar ve Kararlar Meclisi